

ГРИШКО Василь Іванович (15. 01. 1914, м. Дубно Волин. губ., нині Рівнен. обл. — 12. 10. 2008, м. Галландейл, шт. Флорида, США) — письменник, публіцист, політичний діяч. Брат [Г. В'юн](#). Член-кореспондент УВАН у США. З поч. 1-ї світової війни родина Г. переїхала до м. Яготин (нині Київ. обл.). Під час навчання у школі належав до літ. гуртка, чл. якого були заарешт. у жовтні 1929 за звинуваченням у розповсюдженні листівок із агітацією проти колективізації. Як неповнолітній засудж. «умовно» до 3-х р. ув'язнення. 1930–33 працював на буд-ві у Харкові, де опубл. повість «Один з таких» у ж. «Молодняк» (1931, № 8) і кн. «Стик» (1933). Навч. на літ. факультеті Харків. університету, 3-й курс якого 1935 переведено до Києва. На поч. вересня 1936 виключений з університету за приховування фактів автобіографії і заарешт. НКВС, у лютому 1937 засудж. до 3-х р. таборів. Покарання відбував на Колимі. Повернувшись в Україну навесні 1940, вчителював у Полтаві. Під час нім. окупації — співроб. г. «Голос Полтавщини» і ред. укр. радіомовлення для Полтави й Полтавщини, актив. діяч підпілля ОУН(б). 1943 емігрував на Захід. 1945–49 перебував у таборах для переміщених осіб у Німеччині, редагував г. «Українська трибуна» і ж. «Набат». 1948 вийшов зі складу ОУН(б) і вступив до УРДП. Очолював ідеол. відділ ЦК цієї партії, був її головою (від 1967) і почес. головою (від 1975). Наприкінці 1949 виїхав до США. Працював на виробництві у Нью-Йорку (1950–53); гол. ред. г. «Український Прометей» (м. Детройт, 1954–55); викл. української мови у Військ. школі мов армії США (м. Монтерей, 1955–59);

слов'ян. бібліографом Університету Вашингтона у м. Сіетл (1960–69); коментатором з питань укр. нац.-політ. життя в СРСР радіо «Свобода» у Мюнхені та Нью-Йорку (1969–79). Здобув ступінь д-ра філософії в Університеті Вашингтона (1972). Написав низку літ.-крит. статей про творчість М. Куліша, О. Довженка, І. Сенченка, О. Гончара, М. Стельмаха, Г. Тютюнника; передмову до кн. «Сосюра В. Засуджене й заборонене» (Нью-Йорк, 1952); публікувався в укр. періодиці, зокрема ж. «Сучасність». Автор спогадів та наук. праць з історії України 20 ст. Член Об'єднання укр. письменників «Слово» у США.

Основні праці

Мій замах на Ерію в 1933 р. // Укр. трибуна. Мюнхен, 1948, трав.– черв.; Анти-СССР: Наша концепція майбутньої перебудови підсоветського сходу (Думки для дискусії) // Укр. вісті. 1952; Дві російські акції – одна українська відсіч: Доп. на зборах Нью-Йорк. філії Демократ. об'єдн. репрес. українців із СРСР 20 жовтня 1951 р. Нью-Йорк, 1951; Панславизм в советській історіографії й політиці. Нью-Йорк, 1954; Історія моєї СБУ // Укр. Прометей. Детройт, 1955. № 7–28; Experience with Russia. New York, 1956; Молода Україна пореволюційного 40-ліття під Советами (1918–1958). Новий Ульм, 1958; Soviet Youth, Twelve Komsomol Histories. Munich, 1959 (співавтор); Правда говорить сама за себе: Ще одна відповідь советським фальшивникам. 1960; Москва сльозам не вірить: Народовбивство по-кремлівськи. Нью-Йорк, 1963; К., 2003; Третя сила, третій шлях, третя революція. Новий Ульм, 1970; Український «Голокост», 1933. Нью-Йорк; Торонто, 1978; К проблемам русско-украинского диалога // Континент. 1982. № 33; Українська національна ситуація в СРСР на тлі горбачовської «перебудови» // Сучасність. 1988. № 2; Карби часу. Т. 1 (1946–1952). К., 1999.

Рекомендована література

1. Василь Гришко (з автобіографії) // Укр. рев.-демократ. партія (УРДП-УДРП): 36. мат. і док. Чикаго; К., 1997;
2. Ротач П. Розвіяні по чужині. П., 1998;
3. Богуславський О. Гришко Василь Іванович // Укр. журналістика в іменах. Л., 2003. Вип. 10;
4. Герасимова Г. Гришко Василь Іванович // Укр. історики ХХ ст.: Біобібліогр. довід. Вип. 2, ч. 1. К.; Л., 2003.

[Г. П. Герасимова](#)

Бібліографічний опис:

Гришко Василь Іванович / Г. П. Герасимова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-31838>. – Останнє поновлення : 2024.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).